

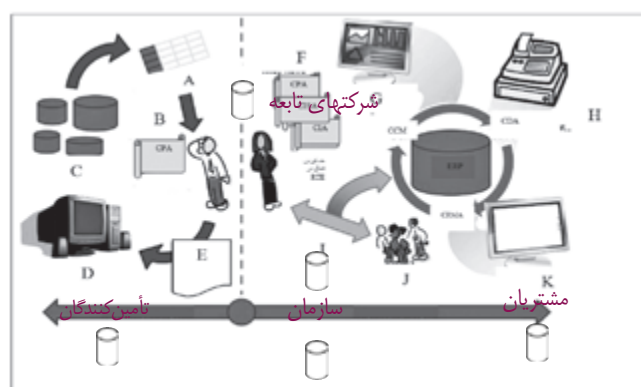
حرکت به سوی گزارشگری دیجیتال

✍ طاهره منزوی

امروزه، سازمانها بر پایه اطلاعات اداره می‌شوند. اطلاعات سازمانی مشتمل بر داده‌های مربوط به تولید، خرید، فروش، کیفیت، پشتیبانی، ارتباطات کارکنان و بسیاری دیگر داده‌های درون سازمانی است که امکان هماهنگی، سنجش و کنترل عملیات سازمان را برای مدیران فراهم می‌آورد. این اطلاعات ممکن است در سیستمهای سازمانی موجود در بخشهای مختلف سازمان قرار گرفته و یا حتی در سیستمهای سازمانی تأمین‌کنندگان، بازرسان، شرکا و

یا مشتریان وجود داشته باشد. ارتباطات موجود میان سازمان و دیگر موجودیتهای خارج سازمانی در شکل زیر نشان داده شده است. بدین ترتیب، نه تنها گردش حجم بالایی از اطلاعات در درون سازمان وجود دارد بلکه تبادل اطلاعات میان سازمانهای مختلف نیز از اهمیت زیادی برخوردار است. اگرچه به مدد سیستمهای برنامه‌ریزی منابع بنگاه^۱ دسترسی سازمانها به طیف وسیعی از اطلاعات داخلی امکان‌پذیر شده، اما توزیع گزارشها به ذینفعان و نهادهای مختلف دولتی و نظارتی خارج سازمانی هنوز در برخی موارد مبتنی بر روشهای سنتی انجام می‌گیرد؛ این امر باعث ایجاد شکاف در حوزه افشای گزارشها شده و نیاز به توزیع الکترونیکی

بازرسان

ارتباطات موجود میان سازمان و دیگر موجودیتهای خارج سازمانی

گزارشهای مالی یا گزارشگری دیجیتال را بیش از پیش نمایان ساخته است.

طی دهه‌های گذشته، اینترنت و شبکه جهانی روش توزیع اطلاعات کسب‌وکار را به طرز چشمگیری تغییر داده است. تا پیش از این، گزارشهای مالی ابتدا به صورت کاغذی و سپس در قالبهای **اچ تی ام ال (HTML)**، **پی دی اف (PDF)**، **ورد (Word)** و **اکسل (Excel)** منتشر می‌شد. با وجود اینکه موتورهای جستجو به طور معمول قادر به نشان دادن اطلاعات و داده‌های موجود در این گزارشها هستند اما نمی‌توانند این داده‌ها را به شکلی قابل اعتماد استخراج نموده و آنها را در نرم‌افزارهای تحلیلی وارد کنند.

به عبارت دیگر، اطلاعات کسب‌وکار شامل **فرا داده‌ها**^۱های بسیاری هستند که تبادل آنها نیازمند روشی مشخص و استاندارد است. فراداده‌ها اطلاعاتی در خصوص مجموعه‌ای از داده‌ها هستند که به اعداد و ارقام موجود در گزارشهای کسب‌وکار معنا می‌بخشند. به عنوان مثال، **شابک (ISBN)** فراداده ساده‌ای است که در مورد عنوان، انتشارات و کشور محل انتشار کتاب یا دیگر محصولات مشابه اطلاعاتی در اختیار قرار می‌دهد. به کمک شابک می‌توان به اطلاعات بیشتر و کاملتری در خصوص محصول مورد نظر دست یافت. بارکد موجود بر روی محصولات مختلف نیز مثال دیگری از فراداده است.

گزارشهای کسب‌وکار نیز دربرگیرنده فراداده‌های بسیاری هستند که در جریان تبادل بین سیستمهای اطلاعاتی مختلف امکان درک آنها توسط کامپیوتر وجود ندارد. به همین دلیل، حتی در مورد ارتباطات مشخصی مانند ارتباط بین شرکتها و یک نهاد نظارتی، روش الکترونیکی نمی‌تواند روشی مؤثر و قابل اعتماد برای استخراج اطلاعات محسوب شود.

زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر^۲ به منظور پاسخگویی به این نیاز و به عنوان استاندارد برای انتقال فراداده‌های مرتبط با گزارشهای کسب‌وکار و حوزه‌های مرتبط تدوین شده است. با اینکه تمرکز اصلی این زبان بر فراداده‌های مرتبط با گزارشهای مالی است اما به دلیل ماهیت انعطاف‌پذیر آن، در دیگر حوزه‌های کسب‌وکار نیز قابل کاربرد می‌باشد.

زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر براساس یک ایده ساده کار می‌کند. بدین ترتیب که به جای به کارگیری اطلاعات مالی در قالب متنی - برای مثال یک صفحه اینترنتی استاندارد یا یک سند چاپی - برای هر کدام از اقلام داده برچسبی خاص مشخص می‌شود. این برچسبها کارکردی مشابه بارکد دارند. برای مثال، سود خالص شرکت دارای برچسبی ویژه است که تنها به کمک کامپیوتر قابل خواندن می‌باشد. کامپیوترها به شکلی هوشمندانه با داده‌های زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر برخورد می‌کنند، به گونه‌ای که قادر به شناسایی و تبادل آنها با دیگر کامپیوترها می‌باشند. بدین ترتیب، ورود اطلاعات به سیستمها و نرم‌افزارهای مختلف تسهیل شده و نیاز به ورود دستی داده‌ها و در نتیجه بروز خطا و اشتباه از میان خواهد رفت. بدین ترتیب، انسجام، پیوستگی و صحت داده‌ها حفظ شده که در نهایت کاهش ریسک گزارشگری، افزایش کیفیت و اثربخشی فرایند ممیزی را به دنبال خواهد داشت.

افزون بر این، زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر به عنوان یک ابزار قدرتمند پردازش داده محسوب می‌شود. برچسبهای زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر امکان پردازش خودکار اطلاعات کسب‌وکار را فراهم کرده و کار دشوار و هزینه‌بر پردازش دستی داده‌ها را آسان می‌سازد.

در نهایت اینکه، زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر برای تمامی ذینفعان زنجیره تأمین گزارشگری مالی اعم از شرکتها، نهادهای نظارتی، حسابرسان، سرمایه‌گذاران و ... منافع زیادی به همراه داشته و نه تنها باعث پیشرفت قابل ملاحظه فعالیتهای درون سازمانی شده بلکه در روابط برون سازمانی آنها با دیگر بخشهای این زنجیره نیز بهبود چشمگیری ایجاد کرده و به عنوان یک تکنولوژی توانمندساز مسیر دستیابی به هدفهای گزارشگری مالی را هموار کرده است.

پانوشته‌ها:

- 1- Enterprise Resource Planning (ERP)
- 2- Metadata
- 3- eXtensible Business Reporting Language (XBRL)

